

Lyckad samverkan - lyckad omställning

Socialchefsdagarna 2024

Samverkan – ett eget kompetensområde

Karoline Bottheim, grundade 2015 företaget *Länka* tillsammans med Anna Zingmark

www.lankaconsulting.se

- Utgångspunkt: Samverkan är framtidens arbetssätt i många frågor
- Fokus på "hur:et" i samverkan – hur kan vi lyckas praktiskt?
- Utbyte med forskare och experter, tvärdisciplinärt och internationellt
- Utbildat och haft utbyte med tusentals samverkansledare

Vi utvecklar och sprider kunskap om HUR vi kan driva komplex samverkan framåt

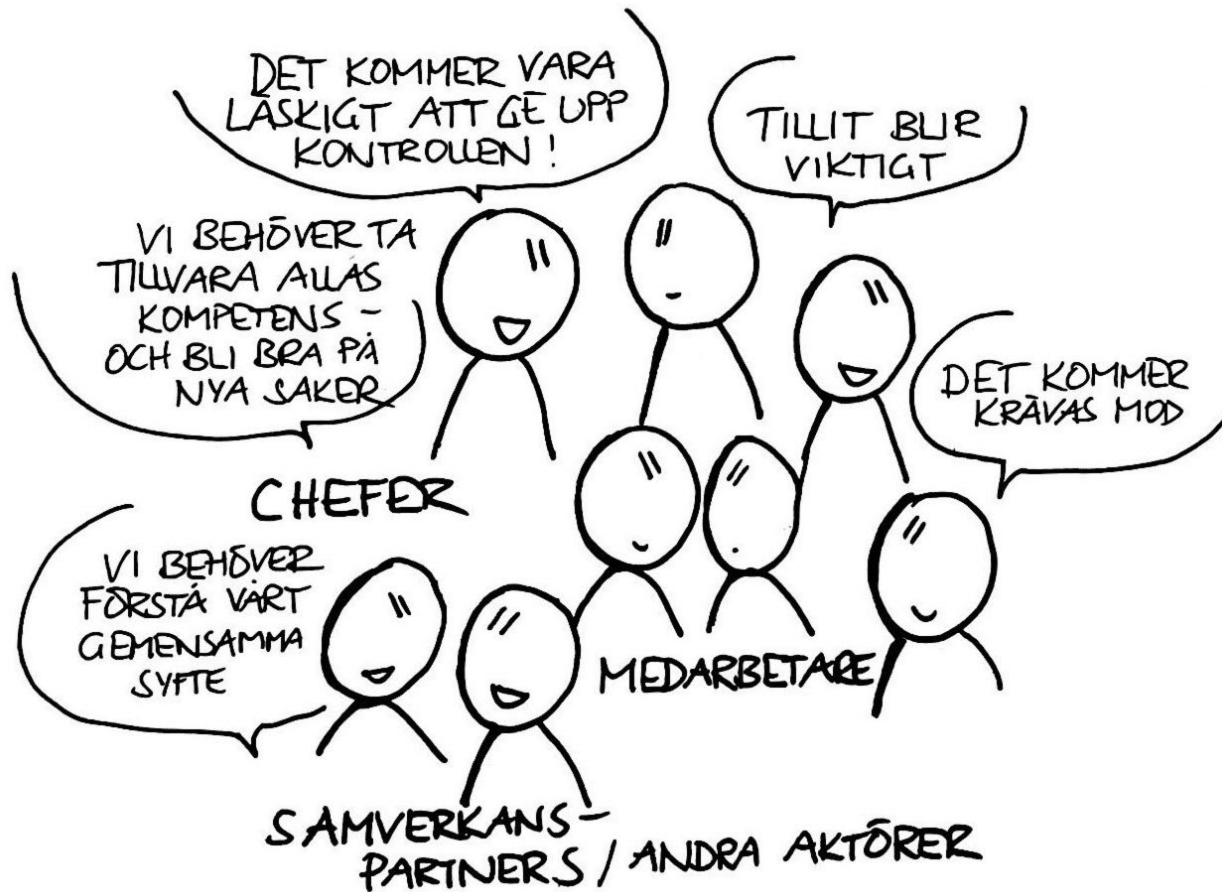

Podcast "Art of Collaborating"
<https://soundcloud.com/user-995292086>

Ny SoL: Hur hänger omställning och samverkan ihop?

Vad kommer krävas?

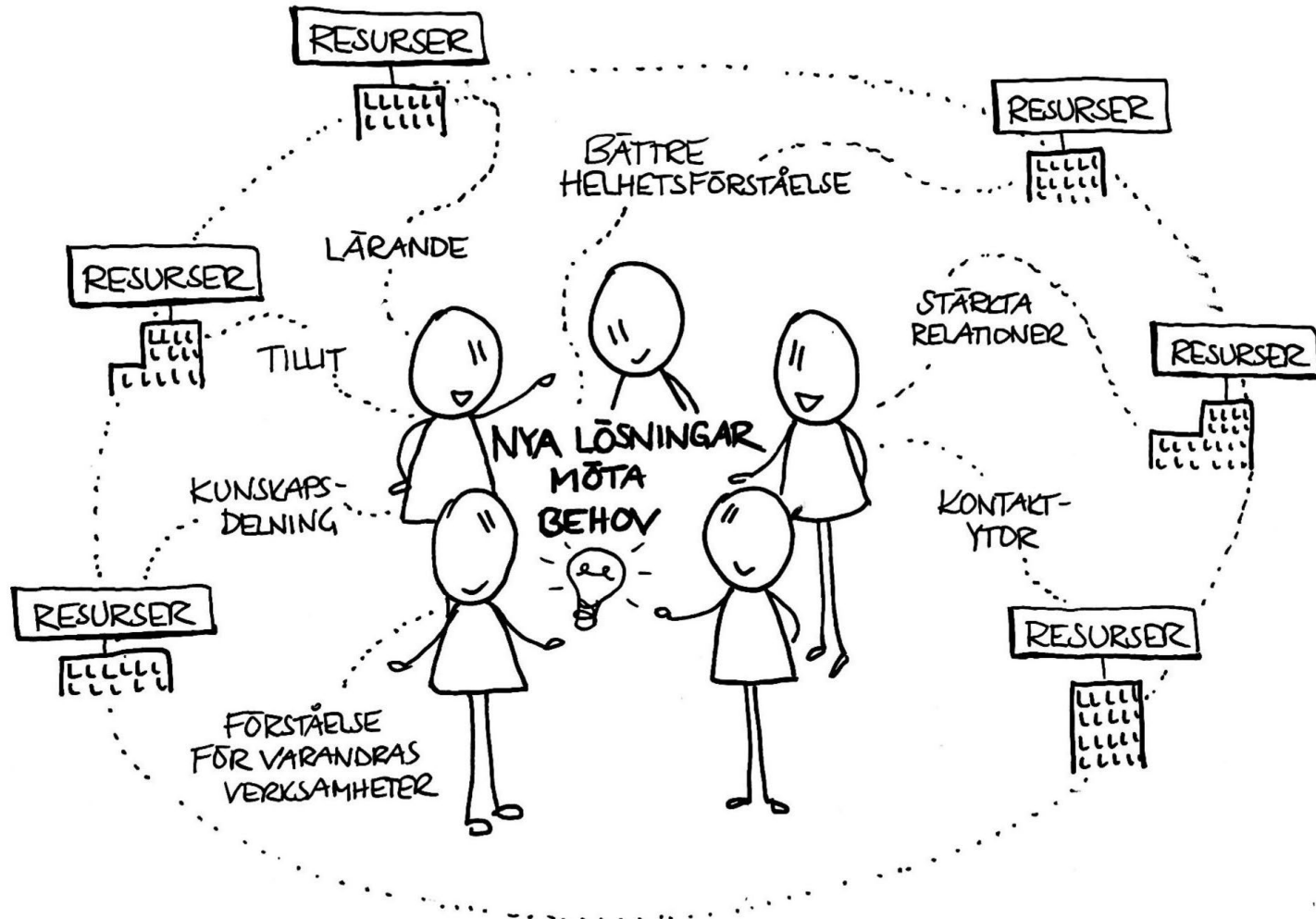
Teman idag

- Vad utmärker samverkan som arbetssätt?
- Vad behöver vi lyckas med?
 1. Förstå varandra
 2. Förstå behoven tillsammans
 3. Ta oss igenom skav och gnugg
 4. Testa och lära
 5. Bygga en samverkanskultur
- Praktiska tips på frågor vi kan ställa i samverkan

VARFÖR SAMVERKA?

Lyckad samverkan hjälper oss att lyckas med vårt uppdrag ännu bättre

Vad händer om vi inte samverkar?

- Vi vet inte vad de andra håller på med
- Vi vet inte vem vi ska prata med när något berör flera aktörer
- Vi ser främst vår egen del, förstår inte hur den hänger ihop med andra delar
- Ingen helhetsförståelse
- Vi ser andra som konkurrenter – kampen om budgeten
- Vi "skriker ännu högre" från vårt håll, tar inte hänsyn till andra
- **Vi möter inte målgruppernas behov**

Samverkan är viktigt – men hur ska vi göra det rent praktiskt?

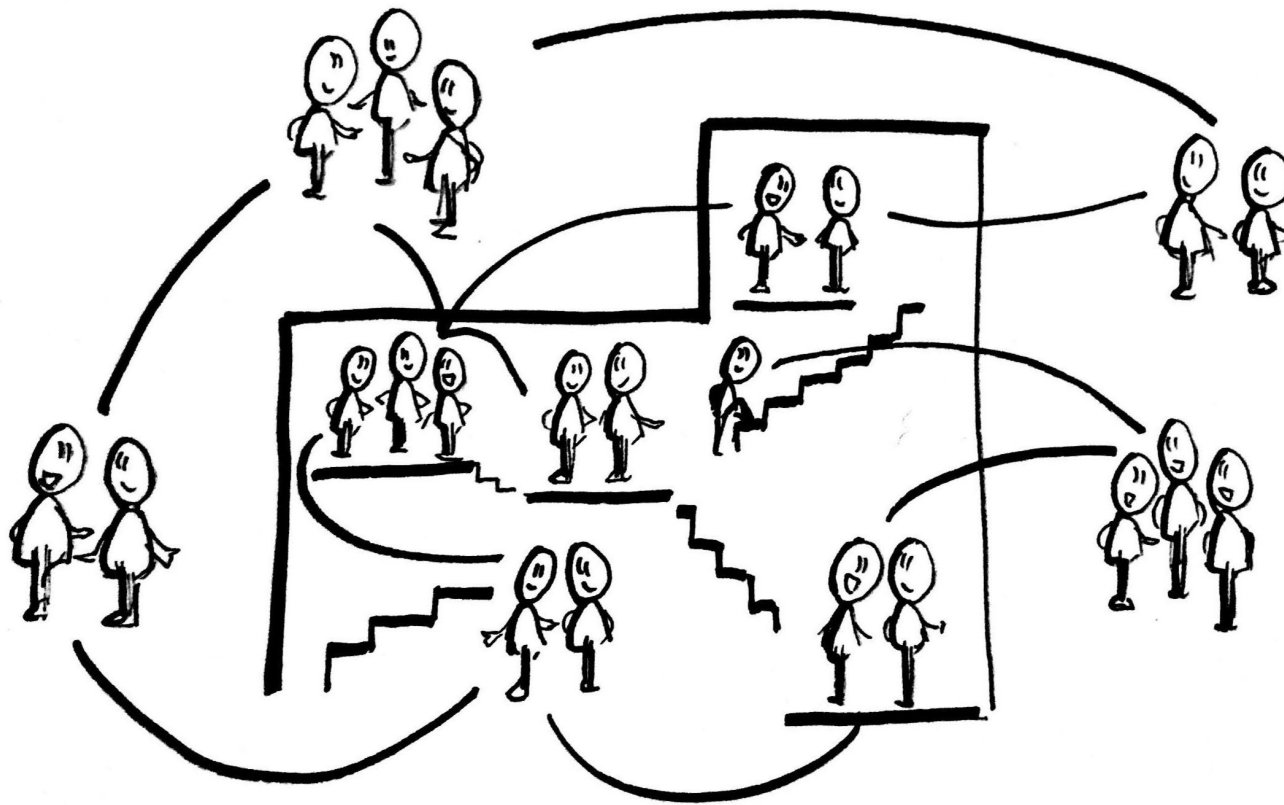
Fråga till er – prata med din granne i 3 minuter

Vad tycker du är lätt respektive svårt i samverkan?

SAMVERKAN SOM ARBETSSÄTT

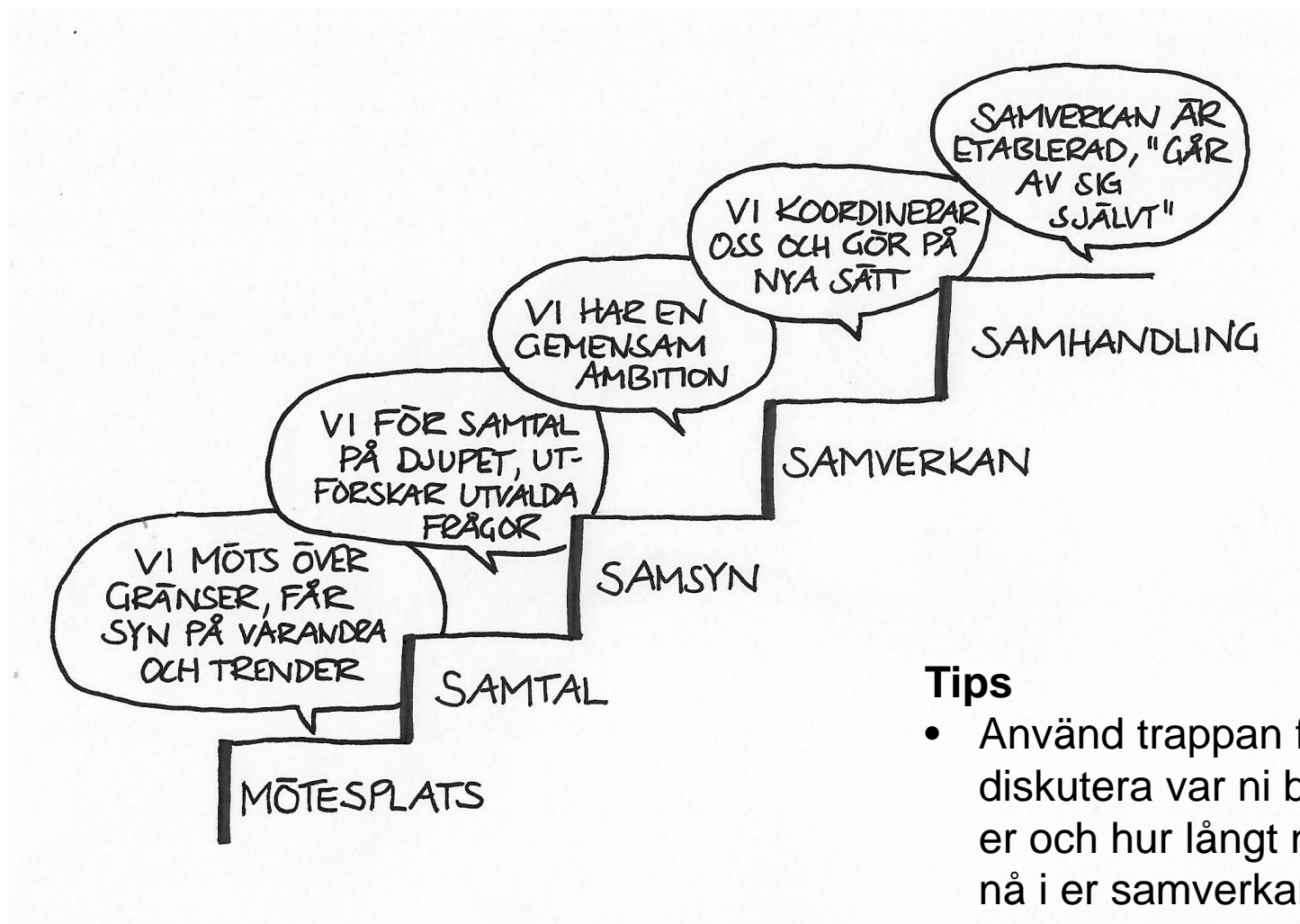
Samverkan = ett arbetssätt för att hantera frågor som går på tvärs

Vad vi menar med samverkan

- Samverkan innebär att vi kommer från ”*väsentligt olika*” perspektiv (organisationer, kunskapsområden, sektorer, delar av en organisation)
- Samverkan innebär *tillvaratagande* av olika perspektiv, kompetenser och resurser
- Samverkan är en process som leder till *ny förståelse och lärande, nytänkande och nytt agerande i en specifik frågeställning*
- **Samverkan innebär att $1 + 1 = 3$.**

Samverkan är en process som tar tid – och vi behöver prata om ambitionsnivån!

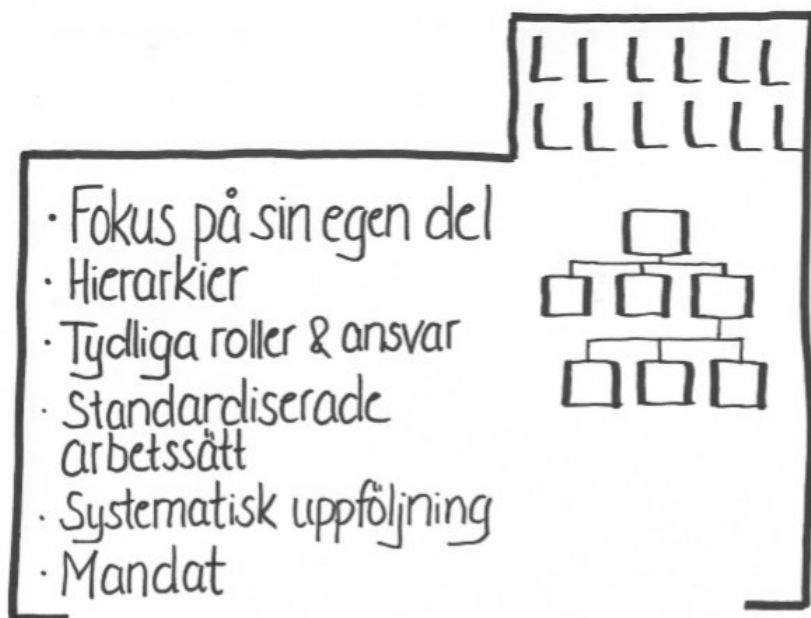

Tips

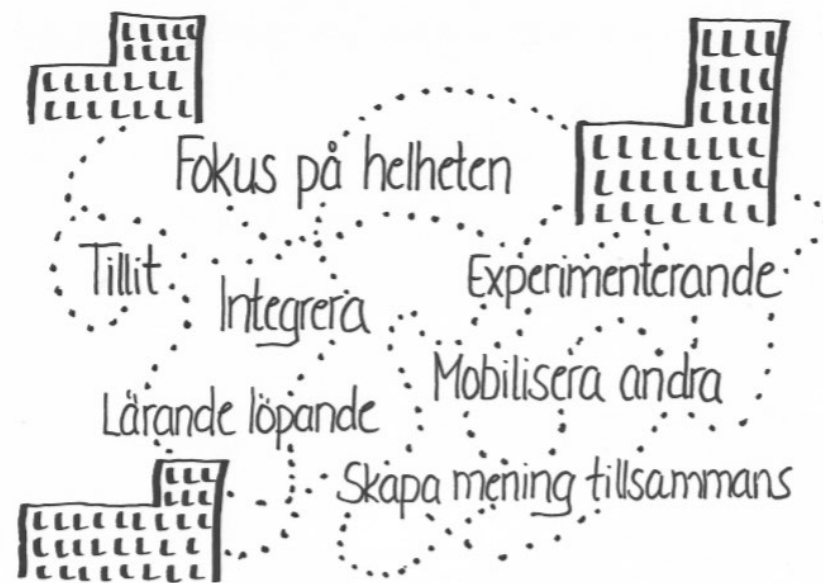
- Använd trappan för att diskutera var ni befinner er och hur långt ni vill nå i er samverkan

*inspirerad av Arne Eriksson

Vi har inte alltid tränat på de förmågor som krävs i samverkan

Att leda inom en organisation

Att leda mellan organisationer

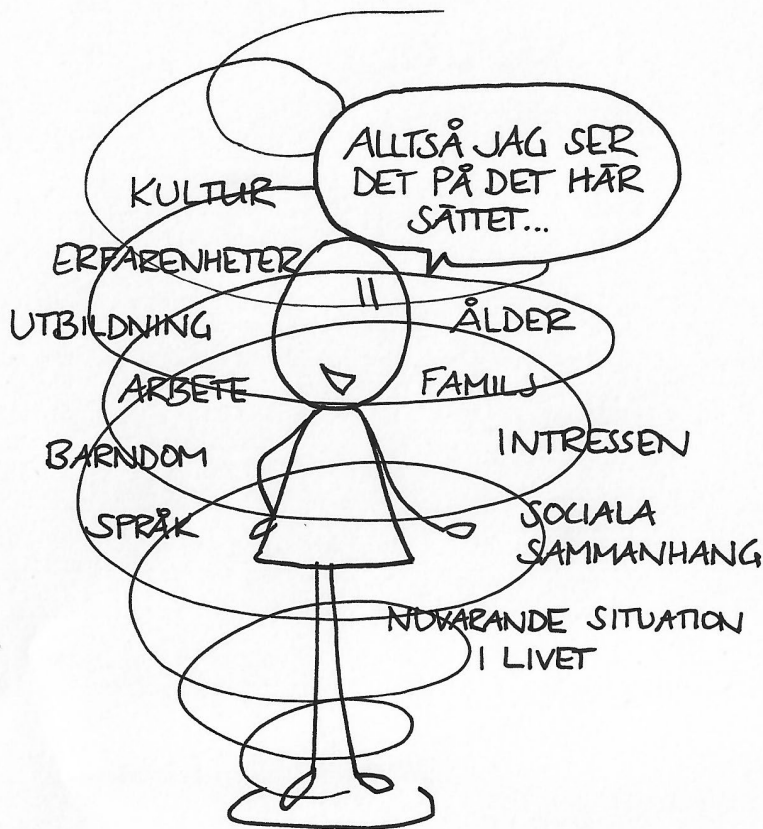
Samverkan innebär en balans mellan olika "logiker"

VAD BEHÖVER VI LYCKAS
MED?

VAD VI BEHÖVER LYCKAS
MED: 1) FÖRSTÅ VARANDRA

Utmaning: Vi är alltid självrefererande (autopoietiska)

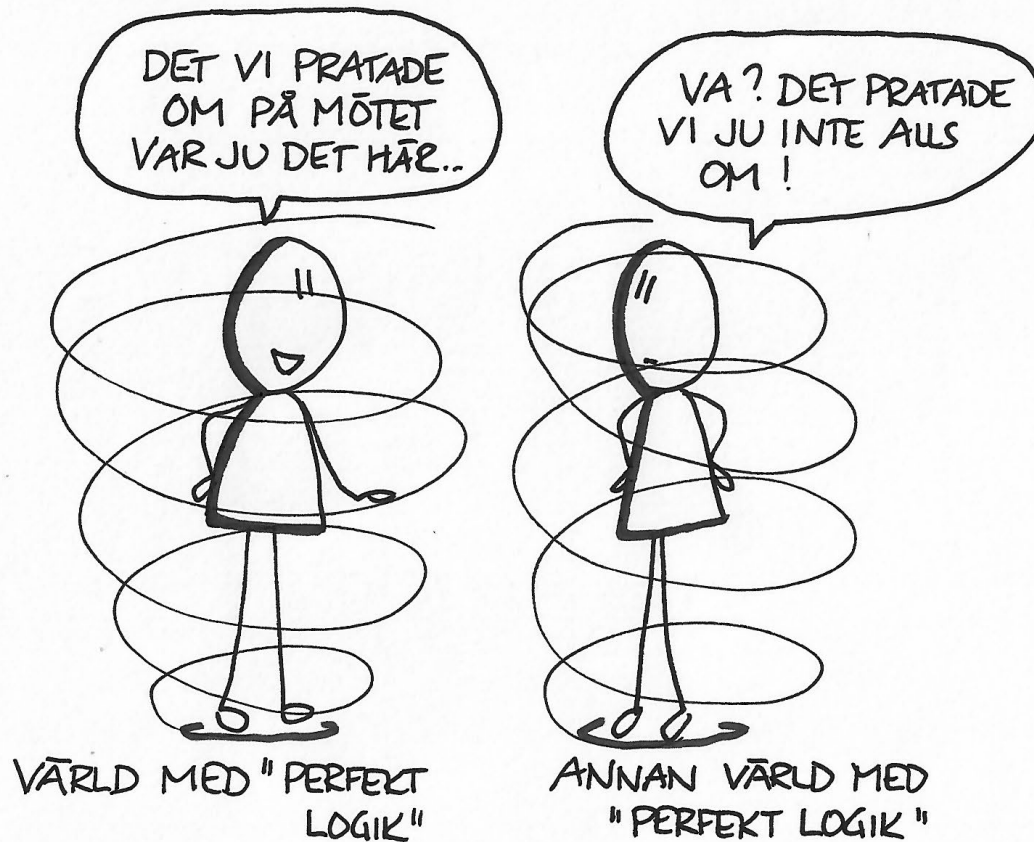
AUTOPOIESIS

auto = själv

poiesis = skapande, diktande

Referens: Humberto Maturana: Tree of Knowledge

Vi tolkar olika, vi "sitter aldrig på samma möte" och ingen har rätt

Vi har olika bilder av hur vi bäst går tillväga

Vi har länge utvecklat hur vi tar oss an en fråga – starka praktikgemenskaper

Vi behöver hjälpa varandra att synliggöra våra olika kontexter

Tips: Dubbelklicka på ord!

Dubbelklicka = upprepa ett ord som någon har sagt

VAD VI BEHÖVER LYCKAS MED:
2) FÖRSTÅ BEHOV TILLSAMMANS

Olika aktörer har olika bilder av målgruppens behov - och lösningar

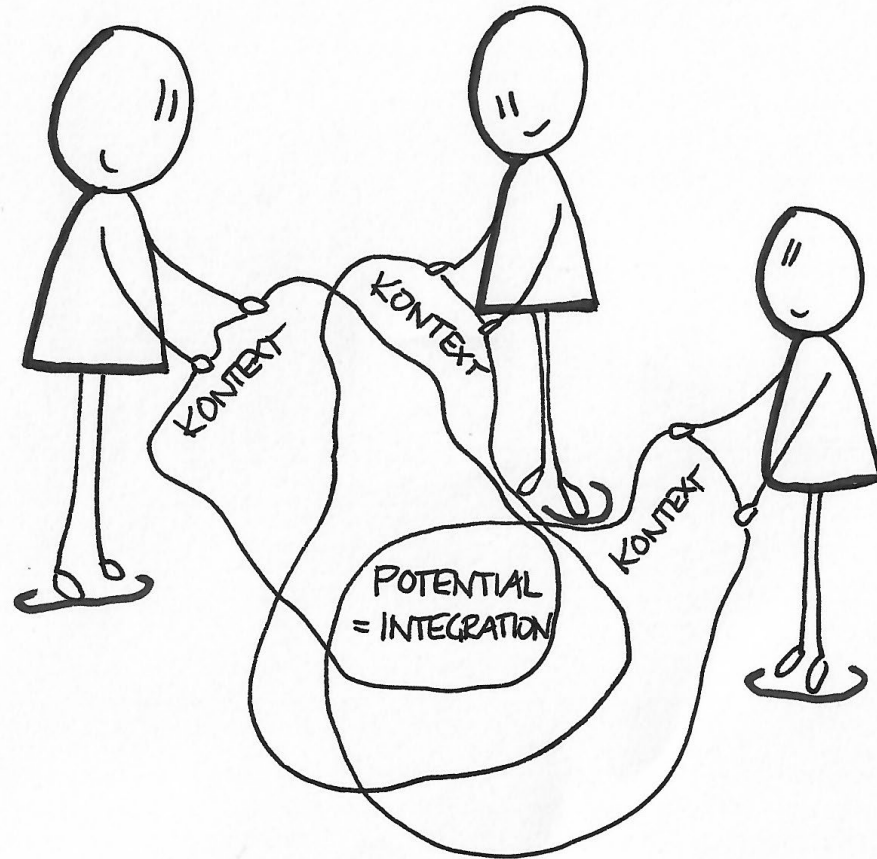

Lösningarna ligger förmodligen snarare i både-och i stället för antingen-eller

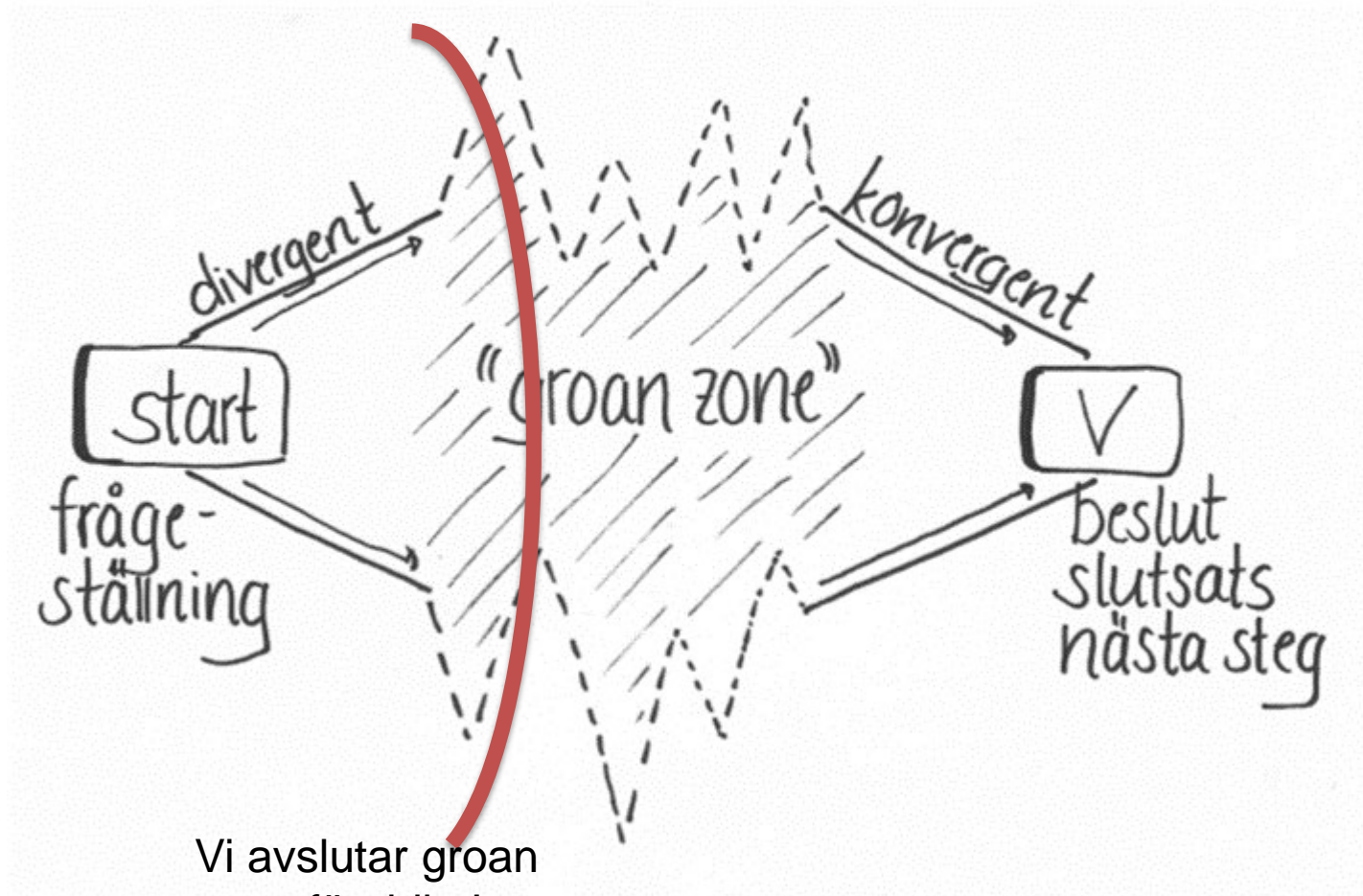

VAD VI BEHÖVER LYCKAS MED:
3) TA OSS IGENOM SKAV OCH
GNUGG

Potentialen i samverkan = integration av våra kontexter

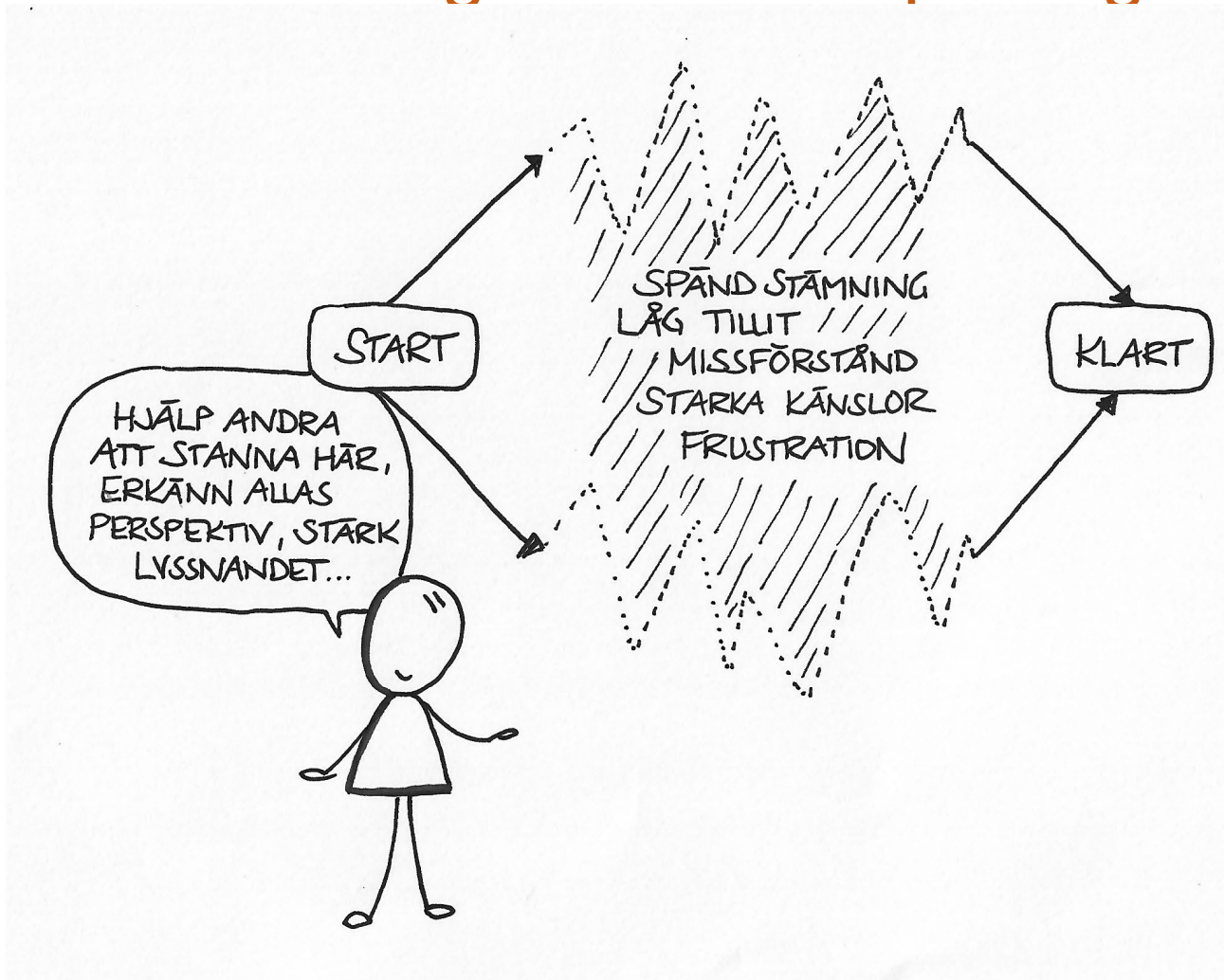

I samverkan behöver vi ta oss igenom "gnuggzonen"

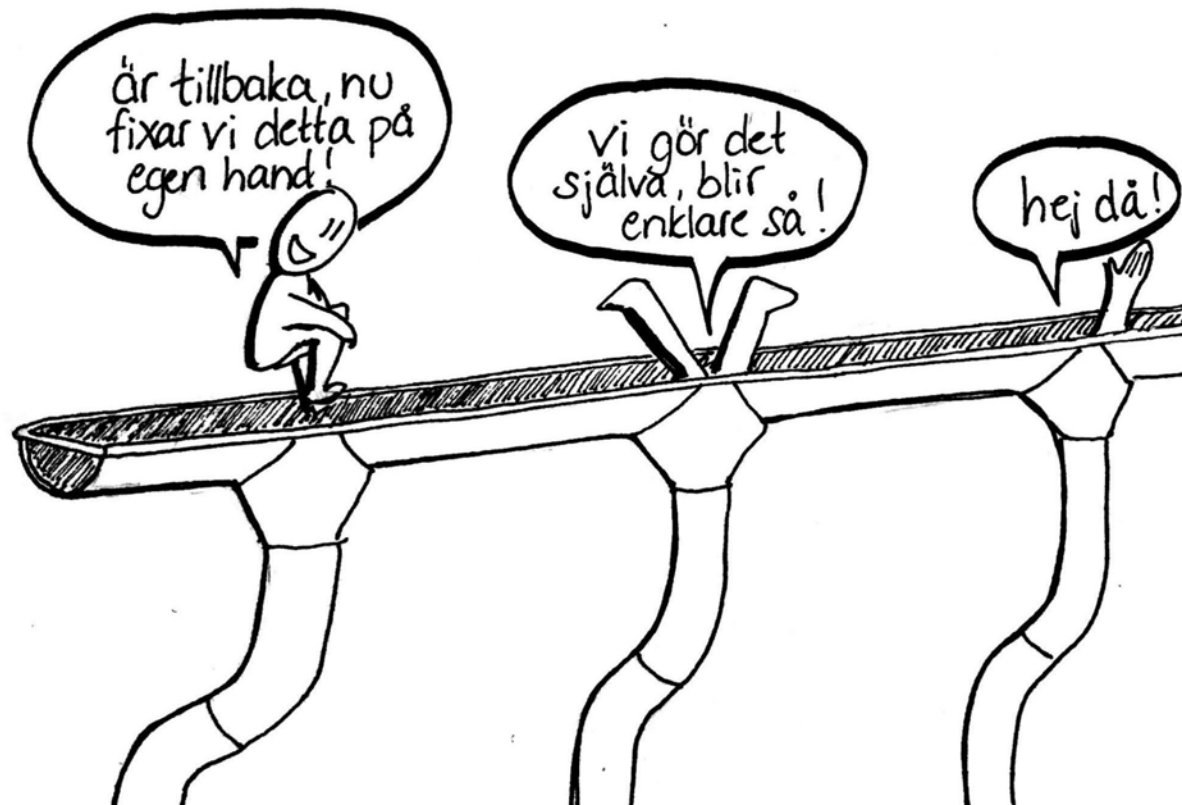

Vi avslutar gnuggzonen för tidigt!

Vi behöver omfamna skav och gnugg – det är en signal att vi är på väg framåt

Risken är stor att vi går tillbaka till "stuprören" och missar potentialen i samverkan

Vad kan vi göra?

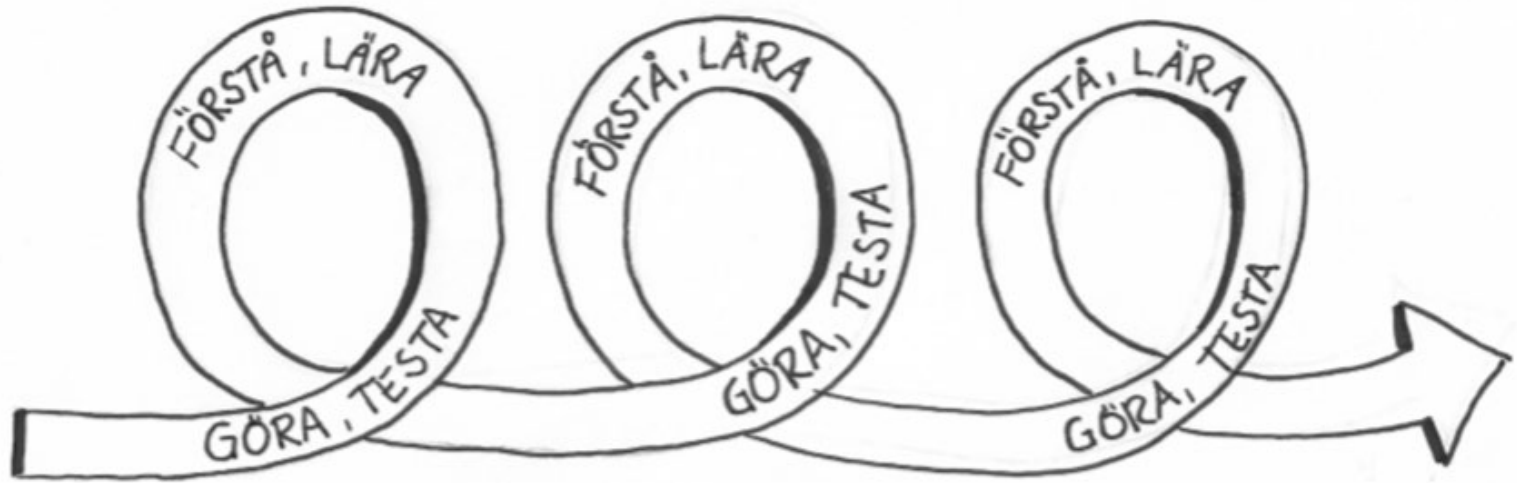
- Prata om gnuggzonen och förbered er på att den kommer uppstå
- Omfamna och benämna gnuggzonen när den uppstår
- Se till att stanna upp och prata om det som skaver
- Ge erkännande till alla perspektiv som kommer upp
- Skapa förutsättningar för lyssnande
- Ta in en extern facilitator om det behövs

VAD VI BEHÖVER LYCKAS
MED: 4) TESTA OCH LÄRA

I samverkan bryter vi ny mark

Våga göra nytt – sedan reflektera

Att göra nytt kan kännas läskigt

Därför är det viktigt med lärande reflektioner

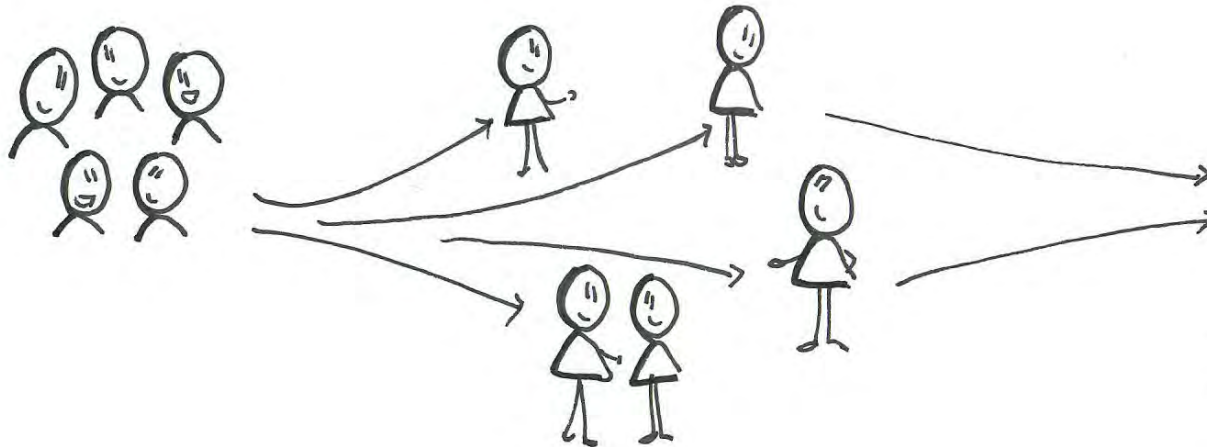

Skapa processer med testande och lärande

KOM ÖVERENS OM
VAD NI VILL TESTA

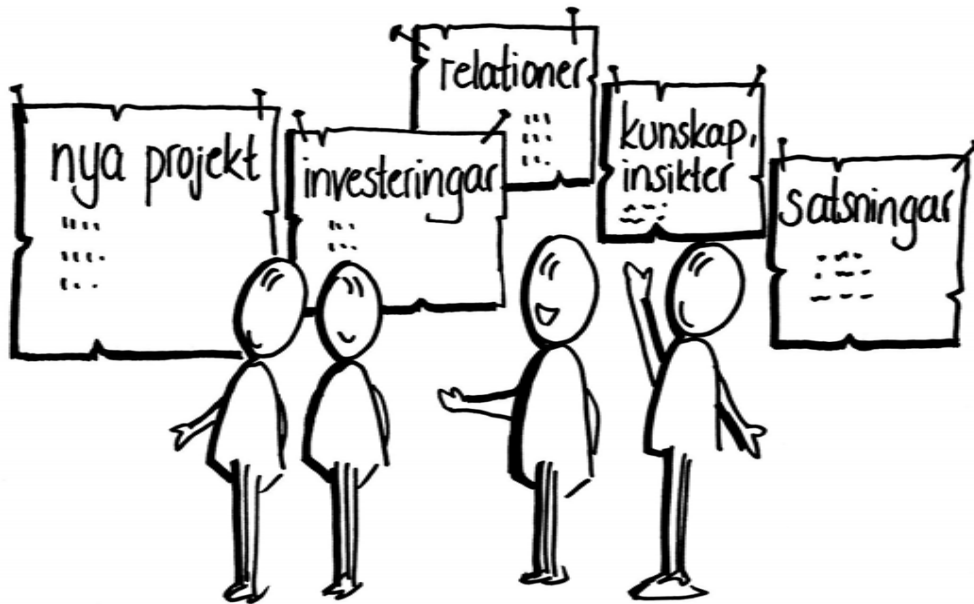
TESTA!

PRATA OM VAD NI
LÄR ER AV DET

- VAD LYCKADES NI MED?
- VAD BIDROG TILL ATT NI LYCKADES?
- VILKA HINDER / UTMANINGAR STÖTTE NI PÅ?
- VAD LÄR VI OSS AV DETTA?

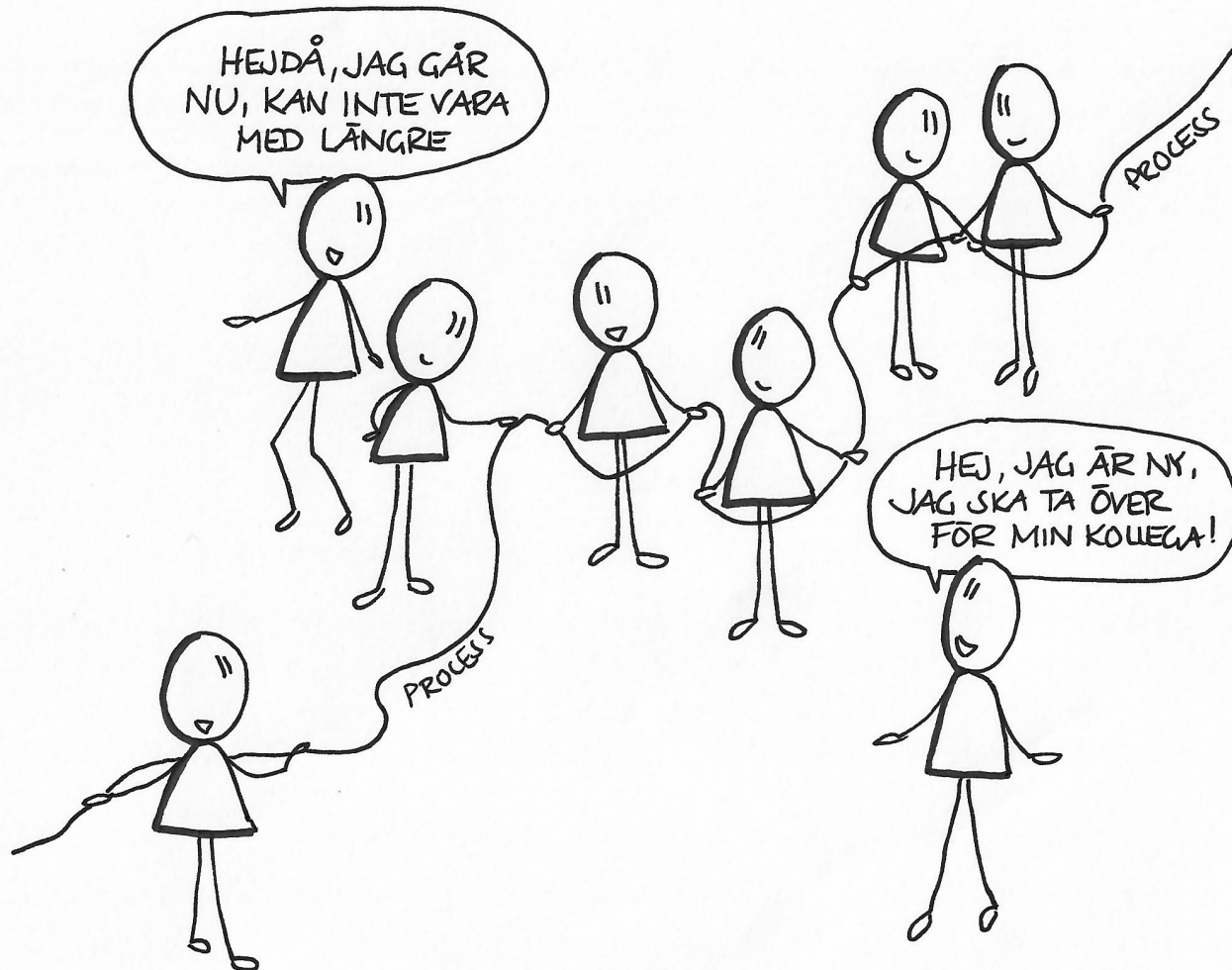
Och: Lära av de resultat som skapas!

- Vilka resultat har skapats hos respektive aktör?
- Vilka resultat har vi skapat tillsammans?
- Vad lär vi oss av det?
- Vilka andra behöver ta del av resultaten?

VAD VI BEHÖVER LYCKAS MED
5) BYGGA EN
SAMVERKANSKULTUR

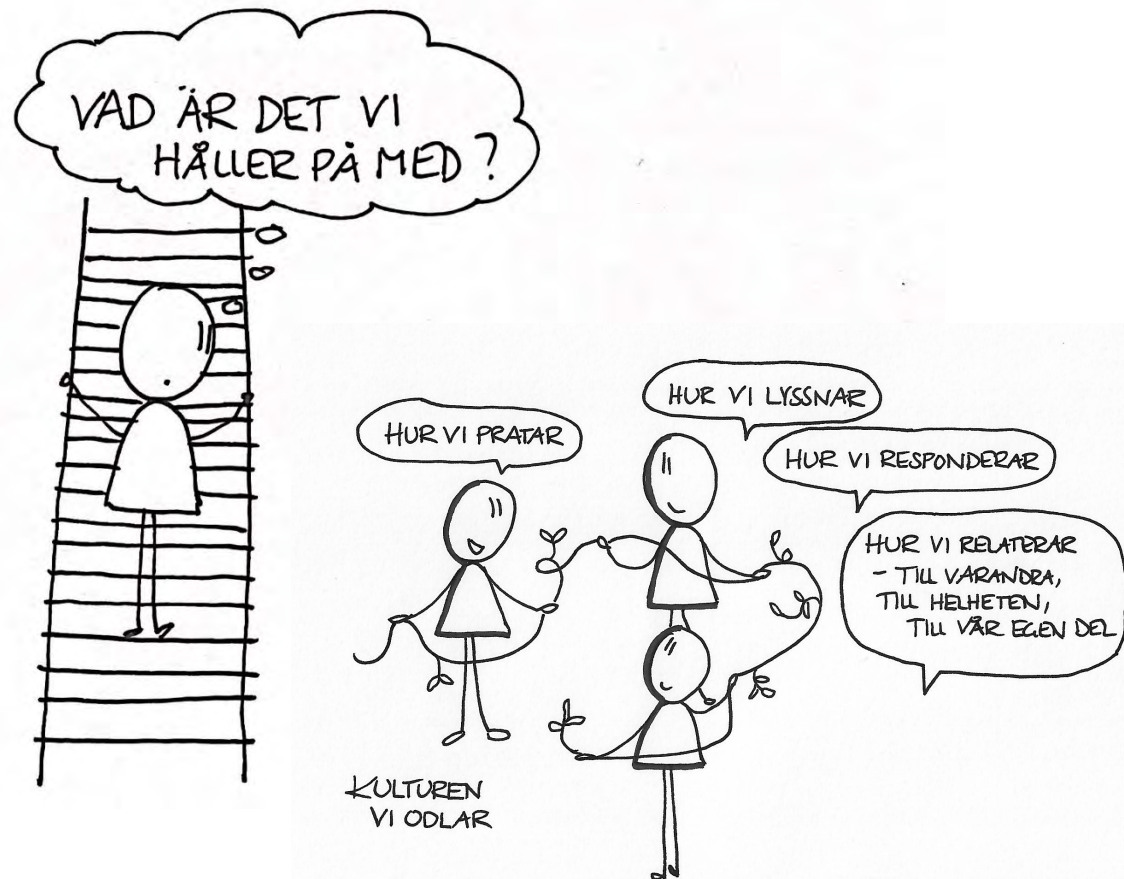
Det är kulturen som skapar stabilitet och kontinuitet i samverkan

Att odla en samverkanskultur – uppmärksamhet på hur vi pratar och lyssnar

Framgångsfaktor: Prata om kulturen vi är en del av!

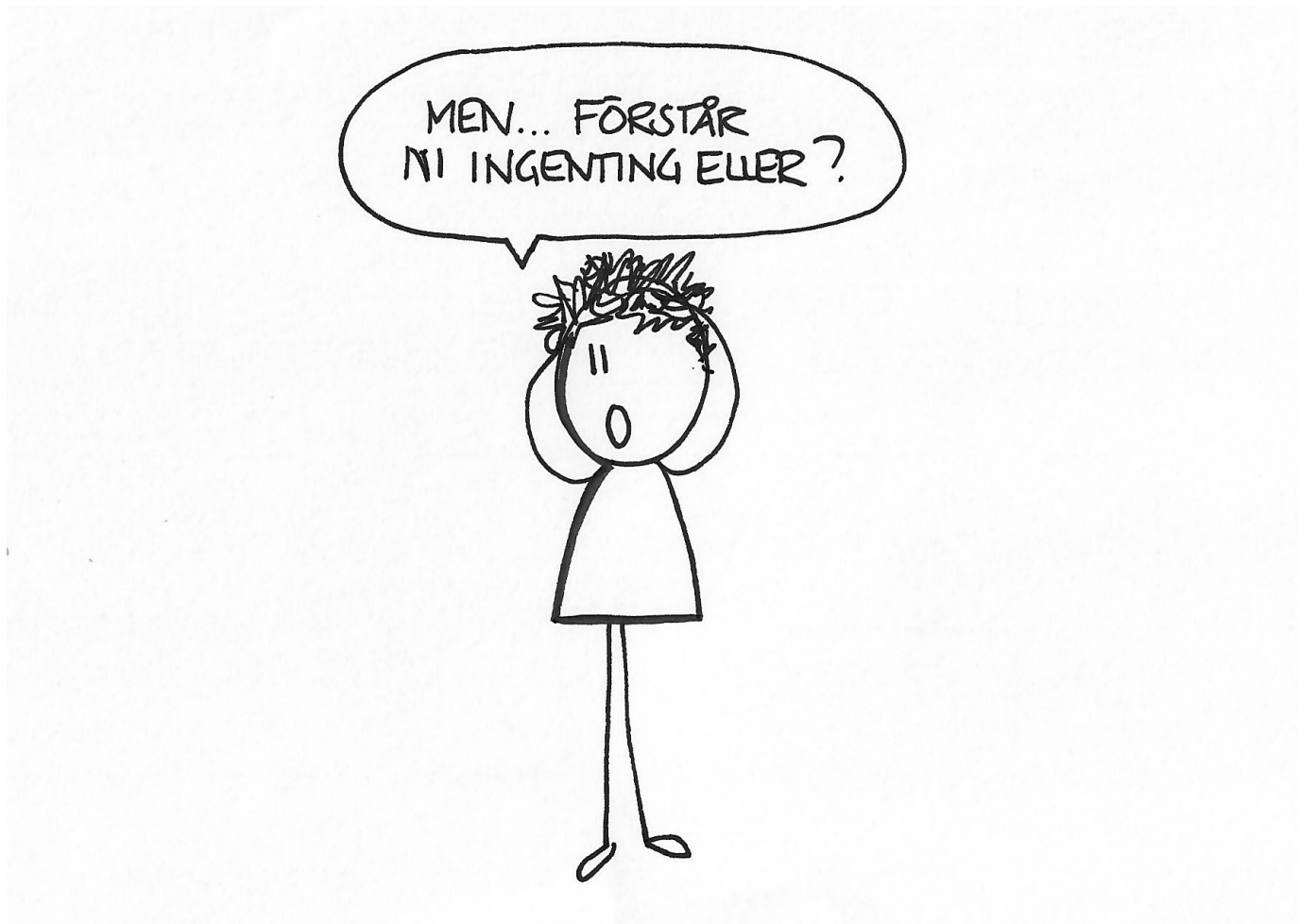

SLUTLIGEN...

Ibland kan det kännas osäkert

Och ibland känns det som att man själv har kommit längre än de andra

Det kan kännas läskigt att släppa taget och lita på de andra

Ibland kan det kännas motigt att vara i skav och frustration över längre tid

Frågor vi kan ställa oss för att också känna att vi kommer framåt

- Vad lyckas vi med just nu?
- Varför gör vi det här nu igen?
Varför tror vi på samverkan som en lösning?
- Vad har vi lyckats med sedan vi startade vår samverkan?
- Vad ger energi just nu?
- Vad ser vi fram emot?

FRÅGOR VI KAN STÄLLA OCH
PRATA OM TILLSAMMANS

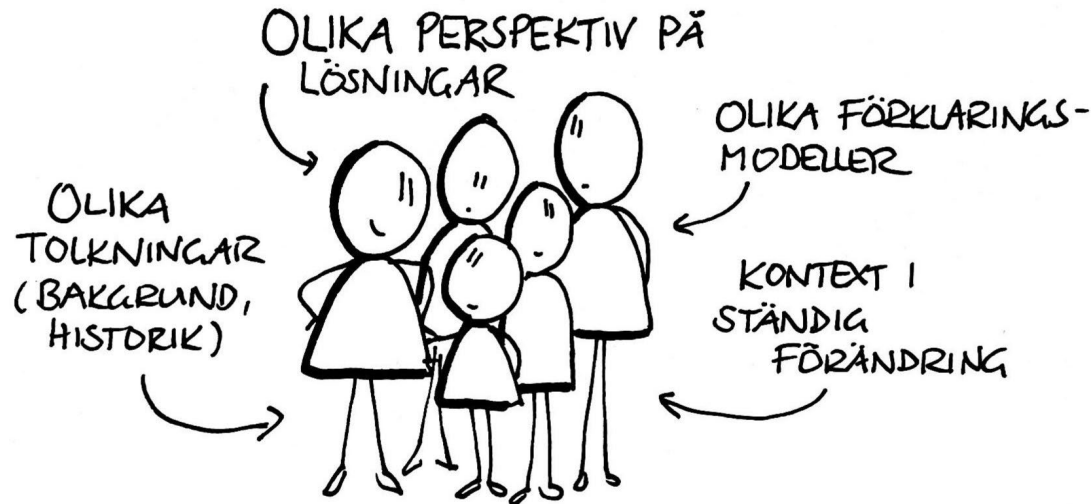
Frågor vi kan ställa för att förstå varandra bättre

- "Vad menar du när du säger...?" (dubbelklicka på ord!), tex.: "Vad betyder "långtidsarbetslösa" för dig i ditt sammanhang?"
- Vilka erfarenheter har ni andra av den fråga vi samverkar kring?
- Vad är likheter och skillnader i hur vi (olika aktörer) ser på frågan?
- Vad är viktigt för oss andra att förstå om er verksamhet?
- Vilka kompetenser och erfarenheter finns hos alla oss personer som medverkar i samverkan?

Frågor vi kan ställa för att förstå behoven tillsammans

- Hur ser vi på behoven – från våra olika perspektiv?
- Vad tror vi leder till en positiv förändring hos målgruppen?
- Vilka är våra goda erfarenheter av lösningar?
- Hur kan vi tänka både-och och kombinera våra lösningar?

Frågor vi kan ställa för att förbereda oss på gnuggzonen

- Vilka möjliga målkonflikter kommer vi möta i vår samverkan?
- Vad har tidigare varit konfliktfyllda teman/ frustrationer i samverkan vi har varit med i?
- Hur kan vi förbereda oss på att vara i gnuggzonen, vilka "spelregler" kommer hjälpa oss?
- När vi är i gnuggzonen: Vad är det jag behöver se som du ser – som skulle hjälpa mig att förstå bättre vad som är viktigt från ditt perspektiv?

Frågor vi kan för att testa och lära tillsammans

- Vilka frågor som vi kommer arbeta med behöver ett "tryggt rum" där vi kan testa oss fram?
- Hur kan vi skapa trygghet för att våga testa oss fram?
- Hur kan vi prioritera lärande reflektioner löpande – som en naturlig del av vår samverkan?
- Vad blir viktigt för att vi ska våga tänka högt och fritt när vi reflekterar tillsammans?

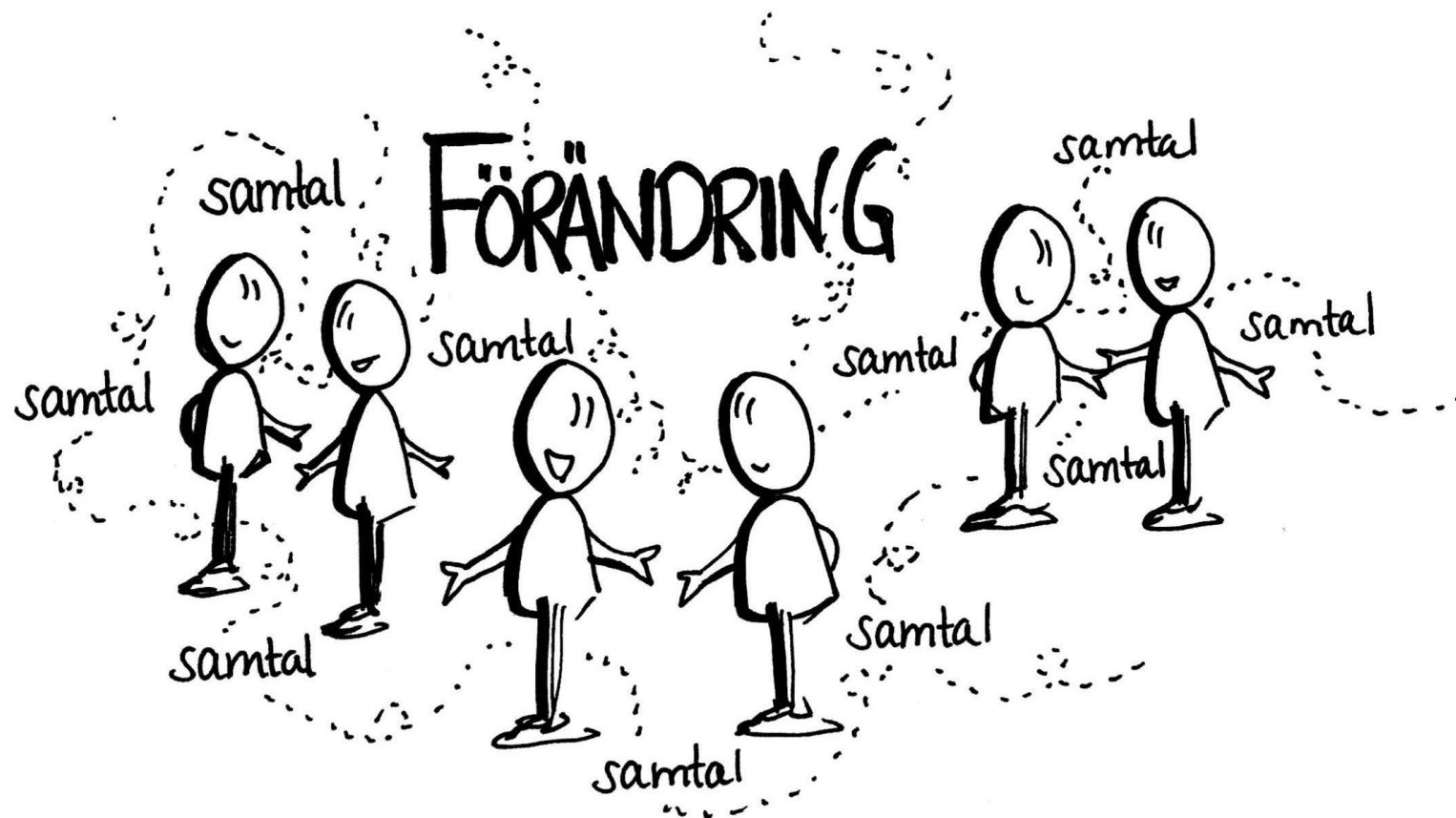

Frågor vi kan ställa för att bygga en samverkanskultur

- Hur skapar vi goda förutsättningar för att alla kommer till tals (jämn taltid) och att vi lyssnar på varandra?
- Vilka erfarenheter har vi av ett gott samverkansklimat? Vad var det som gjorde att det blev så bra?
- Vilka förhållningssätt vill vi odla – och vad innebär dessa helt konkret för var och en av oss?
- Hur kan vi prata om vårt samtalsklimat löpande?
- Hur kan vi hjälpas åt att odla den samverkanskultur vi vill ha? Vad blir viktigt att tänka på/ prata om?

Förändring sker i samtal – i både samverkan och omställningsarbeten

TACK!

Karoline Bottheim, karoline.bottheim@lankaconsulting.se
www.lankaconsulting.se

Länka
Consulting